

STÄMNING

Nr 3 2022

Ordförande har ordet

Så var det då dags för min andra Stämning! Det är märkligt att jag alltid ska vänta till elfte timmen innan jag startar, men jag tillhör nog 5 i-12 folket, bara att acceptera. Stämning nr 3 kommer innehålla sommarens stämmor som vi ser tillbaka på + lite till spännande läsning. Jag hade ju tänkt att berätta i denna spalt om hur vi äntligen kom iväg till Bingsjö mfl stora stämmor, efter år av "spemansstämmetorka", men tyvärr drabbades både jag och maken av Covid precis när det var dags att packa ner fiolen och åka. Det blev ju en tråkig upplevelse för oss men de som var där kunde berätta om fina möten både personliga och musikaliska. Vi fick följa bekanta på Facebook som lade ut filmer, bilder och text, så det kändes rätt bra ändå.

Det blev ju inte dalarna i år men väl ett par stämmor i Uppland, när vi väl frisknat till. I början av augusti gick färden till Sunne och berättarladan där vi njöt av Västanå teater som berättade en saga om en saga i musik, dans o teater. Det är ju alltid en upplevelse att få njuta av Västanå teaters berättarkonst, där vi i år kände igen många av tidigare års föreställningar och kunde nynna med i melodier. Några av berättelserna lockade fram en och annan tår när det blev för känslösamt i samspelet mellan dans, musik och skådespeleri.

Tyvärr blev det ingen spelträff i Brevens bruk i år av olika orsaker, men väl en lyckad stämning i Willboda och Lerbäck som ni kan läsa om i tidningen

Sensommaren och hösten har bjudit på fina stunder och resor till Öland, Höga kusten och vår fjällstuga så vi har njutit i fulla drag av vår fina svenska natur. Nu har vi sjå med att tillaga och äta upp alla kantareller vi plockat i fjällen.

Närmast väntar mig 2 kurstillfällen med Mia Marine i Västergötland och spelmansstämman i Uppsala, där Örebro spelmanslag och man o dotter ska uppträda, det är något att se fram emot!

Innan tidnigen gick i press fick vi ett valresultat som jag gärna varit utan. Det är som det är, men jag kommer aldrig acceptera hoten, hatet och rasismen!

Styrelse för Örebro Läns Folkmusikförbund

Ordförande Birgitta Linder
birgittalinder@gmail.com

Kassör Jan-Anders Andersson
jananderses@telia.com

Sekreterare Anders Borehed
a.borehed@hotmail.se

Ledamöter

Agneta Bergman, Anna Johansson,
Erika Lundholm, Olof Ericsson och Åsa
Nerelius

Revisorer

Elisabeth Helldén och Johan Höjenberg

Stämning nr 3

Årgång 37

Medlemstidning för Örebro Läns Folkmusikförbund

Redaktionsgrupp: Birgitta Linder, Anders Borehed och Olof Ericsson,. Layout: Birgitta Linder.

Ansvarig utgivare Birgitta Linder

Kontakt för god Stämning För nr 3 svarar Birgitta Linder.
Medverkande i tidningen ansvarar var för sig för sina artiklar.

Medlemsavgift i ÖLFM år 2022:

Årsavgift för vuxen 230:- och medlem under 20 år 80:- Betala till
pg 384874-4 , bg 364-0968 eller med
Swish 123 434 2036

Framsida Deltagare på notboksläppet i Svinnersta den 29
april Foto: Andreas Svensson

Tryck AB Kontorsrutin, Örebro

Adressändring görs till kassören eller på www.olfm.se

Nästa nummer av STÄMNING kommer i December 2022.
Äldre utgåvor av tidningen hittar du på www.olfm.se

Notiser

Alvina Herbinge Rygne, Närkes färskaste riksspelman, spelade förtrollande bra till dans.

Hallå där, Alvina!

Stämning vill framföra sitt stora och hjärtliga GRATIS till vår alldeles nya riksspelman Alvina Herbinge Rygne!

Undertecknad fick det stora nöjet att på lördagskvällen på Lerbäcksstämman höra Alvinas enastående svängiga, fina spel när hon spelade till dans, och fick även en pratstund och lite samspel senare på kvällen. Men ringde även några dagar efteråt för att höra om hennes tankar om utmärkelsen, musiken och framtiden.

Hur är känslan nu, ett tag efteråt, kring att ha blivit riksspelman? Jo, tack, det känns jätteroligt! Det känns som en fin bekräftelse på att det man håller på med har ett värde.

Men känslan då – vid uppspelning och innan beslutet kom – var nervositet före, men efteråt skönt – nästan en lättnad.

Vad gjorde att du ville satsa på att spela upp?

-Det är något jag haft i bakhuvudet länge. Och i våras fick jag ett ryck och tog de sista stegen. Ibland har jag fått frågan från människor som kanske inte är så insatta i folkmusiken: "Är du riksspelman?" Nu är det skönt att helt enkelt kunna svara "ja".

Vilka låtar spelade du upp?

Blinda-Pelles polska och en vals efter C.V Rulin och Huggaremma efter Johan Andersson. Sedan ville juryn höra en låt till och då spelade jag festpolska/pollonäs från Kumla. Jag har lärt mig många Närkelåtar framför allt av Pehr Falkenström.

Varför tror du att de bad dig spela en låt till?

Tja, antingen var de kanske inte riktigt nöjda, eller så vill de bara höra mer.

(Eller så vill juryn kanske vara extra säkra för att tilldela silvermärket vid första uppspelningen – Stämmings kommentar)

Vad tänker du att du vill göra nu som riksspelman på Närkelåtar?

Jag vill lära mig fler Närkelåtar, fördjupa mig mer i Närketraditionen. Och det känns roligt eftersom jag är från Närke!

Text och foto/ Olof Ericsson

Till minne av Bosse Ekeborg

Bosse har gått ur tiden. Han lämnade oss hastigt och väldigt oväntat, ungefär när han själv och alla vi andra börjat planera för den stundande 80-årsdagen i början av september. I våra minnen har vi kvar en entusiastisk lärare och inspiratör för alla nyckelharpspelare i länet, men också så mycket annat när vi tänker på allt han bidragit med.

Jag träffade Bosse för ca 22 år sedan när han och Ingvar Olsson startat en spelgrupp. Den numera bortgångne Ingvar var tidigare kassör i ÖLFM. Vi spelade mest hos Lena Hellström i Ramshyttan, där hon hade gott om plats för oss att spela. Senare började vi spela hemma hos Hans Hallén i Lindesberg och hos Halléns bildade vi Bäragslaget.

I Bäragslaget har Bosse varit en engagerad medspelare. Han dök upp allt som oftast när han var i Nora och arbetade, ungefär varannan vecka. För arbetat har han gjort in i det sista. Jag tror inte han kunde vara still. Vi har haft mycket roligt. Till våra tillställningar har han alltid bakat tårta, gräddtårta med jordgubbar. Han har i några år på sistone varit med i arbetsgruppen som planerat för Bäragslagets 20-årsjubileum. Det drog ut på tiden p g a pandemin och själva firandet, som ännu inte blivit av, kommer Bosse inte få vara med om.

Bosses fina trädgård i Nora har det blivit mycket spel genom åren. Under Noramarken har vi t.ex. träffats och spelat där och Bosse med fru Lena har haft lite kaffeservering. Under pandemin bromsade traditionen upp ett tag men glädjande nog verkar det som om den traditionen kan leva vidare med Bosse i tankarna eftersom "Bosses trädgård" tills vidare kommer att vara kvar i familjen och att vi spelmän fortfarande kan få träffas och spela där i sommartid. Jag har alltid önskat att Bosse skulle få ett "eldsjälspris" för sitt stora engagemang för att lära ut nyckelharpspel. Han har haft ett antal olika nybörjargrupper i Nora och enligt hans söner även i Örnsköldsvik. Allt har skett ideellt och det har varit gratis lärande. Han köpte och lånade in nyckelharpor som han sedan kunde låna ut till sina elever.

I spelgruppen Bo-laget var han också en entusiast. Namnet Bo-laget kom av att gruppen fick två ledare - Bo Ekeborg och Bo Brewitz. Bo-laget bildades när vi blev flera som spelade nyckelharpa och därmed också flera som behövde lite stöd i spelandet. Nu ingår de flesta i Bäragslaget.

Text: Birgitta Streith

Foto: Barbro Hellström, Bildtext: Bosse Ekeborg, som vi minns honom.

Bosse Brewitz firade 80 år

Nyckelharpspelmannen Bosse Brewitz fyllde 80 år, vilket firades ordentligt med kalas i trädgården hemma i Lillån. Han uppvaktades förutom av familjen, släkt och vänner, självklart också av diverse spelkamrater och dansare.

Spelmanslaget Kultingarna, där Bosse varit primus motor i mer än 35 år, var självklart på plats med respektive och överlämnade en poresaent. Dessutom fick Bosse en hyllningstext, skriven av Anders Borehed, på Bosses egenkomponerade snoa "Pendylen" samt en låt skriven av Magnus Börjesson, "Bosses 80-årsvals". Naturligtvis spelade de närvarande spelmännen också ett antal av Bossesegna låtar såsom "KEL-valsens", "Pendylen", "Bosses Mazurka", "Äkta ståndet" (Giftermålet), "Lätt & Lagom", "Nyårsgånglåt" m fl.

Med avbrott för intag av såväl god mat som kaffe och tårta fortsatte spelandet ytterligare halvannan timme med jubilarer själv i högform.

Text /Anders Borehed/ foto /Åsa Borehed

Fr v Kristin Sörgärde, Kristina Elgenstierna, Bengt Nordlund, Magnus Börjesson, Birgitta Silver Frid, Anders Borehed, Åsa Borehed

Lucifer-konsert i Snavlunda

Den 26 juli hängde regntunga skyar över Snavlunda, utanför Askersund i Sydvärke. Men i sin fina, gula villa i Snavlunda arrangerade Ulla Carin Libert en kombinerad spelträff och konsert som blev en solig och glad tillställning. Huset, som endast ligger ett stenkast från Snavlunda kyrka där storspelmannen och byggmästaren Johan Andersson vilar i sin grav, fylldes vid 15-tiden på eftermiddagen av ett 40-tal personer, i huvudsak spelkvinnor och -män, men även några intresserade lyssnare.

Allspelet drog omedelbart igång och pågick utan avbrott i ett par timmar. Där var många nyckelharpor, ett antal fioler, en träskofiol, någon flöjt, några gitarrer, en cittern, ett durspel samt en concertina. Det spelades såväl Upplandslåtar, bl a efter Ceylon Wallin och Byss-Kalle, som låtar från Närke, bl a efter Carl Viktor Rulin och självklart Johan Andersson, i en strid ström. Det var smittsam spelglädje och idel glada miner, så de flesta glömde bort att ta för sig av det goda kaffet och tilltugget som Ulla Carin och Bo bjöd på. Men efter en påminnelse om allt gott som stod och väntade, så avnjöts även detta av besökarna. Eftermiddagens/kvällens höjdpunkt, allt annat till trots, Jane, Lars och Tommy, tog sedan plats på scenen för ca en timmes konsert. Jane Karlsdotter kommer från Uppland och är riksspelman på nyckelharpa. Lars Lindkvist från Upplands-Bro spelar nyckelharpa och har även tvärflöjt som instrument. Lars är även ansvarig för Låtkursen på Ekebyholm sedan många år. Tommy Wallster är också från Upplands-Bro, spelar ackordcitra och har förflutet som bleckblåsare i olika orkestrar.

Trion, som var på väg till Korrö-festivalen, gjorde ett stopp i Snavlunda för denna konsert. Alla tre spelar på ursvenska instrument. Nyckelharpan anses som bekant av många vara Sveriges nationalinstrument. Nytt, åtminstone för mig, var att ackordcitrans också är ett svenskt instrument. Det togs ett svenskt patent på instrumentet på 1890-talet av "Zittra-Lasse", Adolf Larsson. Han drev Zittrafabriken i Finnsång och påstås ha tillverkat mellan 40 000 och 50 000 ackordcitrar. Jane, Lars och Tommy bjöd på många fina låtar, bl a ett antal smakprov från albumet "Luciferdansen". (Enligt Wikipedia är Lucifer latin och betyder ljusbringare eller ljusbärare och betecknade planeten Venus när den lyste som morgonstjärna i gryningen. Det finns som bekant även andra betydelser av ordet inom den kristna teologin. Jag dristar mig till att tro att den senare, djävulska betydelsen, inte är den som avses med namnet på albumet eller den notbok som finns). Nästan alla låtar som spelades är kompositioner av Jane, som Lars gjort andrastämmor till. Låtlistan för dagen innehöll 15 låtar, där jag särskilt fastnade för "Ramnäs brudmarsch", "Kronlöparen", "Lugna polskan" samt den avslutande tangon. En speciell och mycket fin låt är "Sigurds 70-års vals", som tillägnades Sigurd Sahlström på hans 70-årsdag. Vi fick veta att Sigurd uppskattar denna låt mycket och gärna spelar den själv.

Trion är mycket samspelt och har en väldigt mjuk och finstämd klang med bra balans mellan de tre instrumenten. Janes låtar är melodiska och hon spelar väldigt uttrycksfullt. Lars, som gjort alla andrastämmor, sekunderar låtarna perfekt och stämmorna smälter mycket bra ihop med Janes melodier. Tommys cittraspel förtjänar ett särskilt omnämnande. Hans spel innehåller såväl ackord som avancerade basgångar. Det hela är oerhört musikaliskt, understundom med nästan lite barockänsla, men samtidigt lekfullt. Dessutom fick vi i publiken ta del av trevliga mellansnack mellan låtarna. Efter långa och hjärtliga applåder från den entusiastiska publiken och påföljande extranummer, överlämnades ÖLFM:s Låtsamling anno 2021 till Jane, Lars och Tommy.

Text Anders Borehed
Foto Åsa Borehed

Willbodastämman

En ny stämma är född

Willboda-stämman i Spannarboda, Lindsberg

Eftermiddagen den 23:e juli hölls spelmansstämma på Willboda gård i Spannarboda utanför Lindsberg. Makarna Björn Tångeberg och Malin Burbeck arrangerade stämman som privatpersoner i deras bostad. Willboda gård har anor från 1500-talet. Mangårdsbyggnaden uppfördes 1728 och påbyggdes under 1850-talet. Gården är välbevarad och gav en vacker pastoral inramning till evenemanget. Spelmansstämman hölls i Willbodas lada och på gården framför.

Buskspel och dans

Willbodas målsättning är att detta ska bli en årligen återkommande spelmansstämma för folkmusik och jazz. Stämman ska vara, och blev också, en blandning av bokade artister och även ge utrymme för buskspel, spontana jam och folkdans.

32 personer deltog på stämman och i det jam som uppstod med både artister och publik var det även flera ungdomar. Instrumenten som syntes i buskspelet var cello, fiol, saxofon, tvärflöjt, mandolin och mungiga. I årets upplaga av stämman fanns inget stort dansgolv, men några dansade spontant på gräsmattan. Under konserten med Kapell Malén dansade Agneta Nilsson och Lars Norman för publiken.

Konserter

Stämman startade med konsert med Örebro-baserade duon Kringel. I tätt samspel och fina arrangemang framförde Karin Nordberg och Ingrid Ekman låtar främst från Närke och Blekinge på fiol och flöjt. Kapell Malén från Lindsberg spelade låtar från Bergslagen i sina svängiga arrangemang och stämman avslutades med fantastiska Claes Ottelid på gitarr och Stephan Jarl på slagverk som kommit dit ända från Malmö. Claes är en otroligt produktiv låtskapare och hans låt "Vägen till Willboda" hade världspremiär på stämman.

Björn och Malin arrangerar även spelningar i sitt hem under övriga året. Claes Ottelid och Stephan Jarl har varit där tidigare liksom Kapell Malén, Emil Ernebro och Åsa Jinder m.fl. Redan i början av september var Stephan Jarl tillbaka tillsammans med gruppen Sevdalini som spelar musik från Bosnien och Hercegovina. En väldigt fin och stämningfull konsert blev det inför ett fullsatt vardagsrum.

Inför kommande år

När Björn reflekterar över årets stämma konstaterar han att det varit utslutande positiv feedback från samtliga deltagare, men det finns förstås saker att fundera över för att organisera det ännu bättre nästa år. Bland annat ska det övervägas att lägga stämman tidigare eller senare på sommaren för att kunna locka en större publik och kanske kan det bli en utbyggnad för ett större dansgolv.

Stämman arrangerades tillsammans med "Polskan i Linde Bergslag" och Kapell Malén med ekonomiskt stöd från Sparbanksstiftelsen Bergslagen och Ölfm.

Text: Björn Tångeberg och Anna Johansson

Foto: Ebba Mittag-Leffler

Kapell Malén

Foto: Ebba Mittag-Leffler

Kringel

Foto: Ebba Mittag-Leffler

Claes Ottelid & Stephan Jarl

Solospel i Kungsträdgården

Det blev solospel för mig i Kungsträdgården på Dans- och spelmanstämman den 21/8! Så var det inte tänkt från början. Vägen dit var krokig! Det började med att Andreas Svensson, som representant för Svenska Folkdansringen, frågade mig och Anton Olausson om vi kunde spela säckpipa på stämman. Vi tackade med glädje ja till det! Det kändes hedrande att få representera Närke på stämman. Tyvärr tvingades Anton lämna återbud. Frågan gick då till Anders Norudde som skulle ställa upp.

Vi skulle ha två dans- och konsertprogram under stämman. Första konserten skulle spelas på div instrument och andra skulle vara en ren säckpipekonsert. Vi förberedde oss via telefon och mejl. Dagen innan vi skulle repa meddelade Anders att han var sjuk! Så det hela utmynnade i att jag skulle spela båda konserterna solo! Nu blev det fart på Karlsson! Programmen för konserterna måste ändras utifrån mina förutsättningar på instrument och repertoar. Det som var så lugnt blev helt plötsligt bråttom!

De närmaste två dagarna repade jag för mig själv och dagen före konserten pajade min rygg! Där stod jag med två färdigrepade solokonsert men med en rygg som inte gick att räta på. Värktabletter kom fram och tummarna hölls för att ryggen skulle vara bättre nästa dag. Med hjälp av tabletterna och min hjälpsamma fru Kerstin, som också bar mina instrument, tog jag mig till Stockholm. Väl framme i Kungsträdgården var det ett myller av folk. "Stockholms kulturfestival" pågick och Kungsträdgården var fylld med evenemang för barn och familjer. Jag blev mottagen av trevliga arrangörer och kunde ställa ifrån mig instrumenten back stage. Vid scenen träffade jag Andreas som var där både som arrangör och spelman. Han skulle spela både med Ad Hoc-orkestern och en nybildad trio bestående av Andreas, Sten Lindstrand (Ad Hoc-orkestern) och Frida Andersson (Westmannafolk), så Närke var väl representerat på scenen..

Det blev lunch i Kungsträdgården innan min första konsert kl. 15:00 - 15:25. Scenen hade en fantastisk fin utsikt över vattnet och slottet så det var en fröjd att sitta där och spela. Innan konserterna började fick vi beskåda beridna högvakten på väg mot vaktavlösningen på slottet när de red förbi Kungsträdgården. Tänk att kunna hålla reda på både instrument och en stor häst samtidigt!

Första konserten skulle jag spela på lite olika instrument. Jag spelade på min svenska säckpipa, min hardingfela som Anders Norrudde byggt, min A-basfiol och min G-basfiol. Jag hann med det program på 7 låtar som jag sammanställt, så ni förstår att det gick undan med instrumentbytena! Men det kändes ändå inte stressigt att spela.

Framför scenen fanns ett dansgolv, där de som ville dansa till artisternas musik kunde svänga sina lurviga ben. När jag insåg att jag skulle spela solo gjorde jag om programmet för konsert 1 till ett rent dansprogram. Jag hade fått info om att det skulle komma publik som ville dansa till mitt spel. Det var flera par som dansade och även mycket folk som stod och lyssnade under konserten.

De låtar jag spelade 1:a konserten var:

1. Lekebergsdansen Granbergsdal/Karlskoga, svensk säckpipa
2. Forshyttan efter Karl Johan Karlsson Brattfors, A-fiol
3. Polska från Gunnarsskog, A-fiol
4. Vals av Mats Berglund "Orreleken", Hardingfela
5. Polska efter Lomians-Guten efter Aina Liljebjörn Filipstad, svensk säckpipa
6. Polska efter Magnus Olsson Lycke Arvika, Hardingfela
7. Polska efter Olof Andersson Eda, A-fiol

Sammanfattningsvis är jag väldigt nöjd och stolt över att jag genomförde denna spelning - helt själv! Under resan hem tänkte jag på de möten med olika människor jag haft under dagen. För mig är en spelmanstämma inte bara att stå och spela på en scen eller att buskspeja, utan framför allt att få möta andra människor, såväl gamla vänner som att göra nya bekantskaper. Det är folkmusik för mig! Tack Andreas Svensson och Svenska Folkdansringen för att jag fick förtroendet att spela solo på Dans- och spelmanstämman i Kungsträdgården!

PS. Om någon är intresserad av vad jag håller på med inom folkmusiken är ni välkomna att besöka min blogg på min hemsida. Webbadress: <https://hem.bagpipefiddler.se/>

Text Ulf Karlsson

Foto från Kungsträdgården: Kerstin Engström och Qaryn Eng.

Den 2:a konserten spelade jag kl. 17:35 - 18:15. Jag skulle nu enbart spela på min svenska säckpipa. Inga instrumentbyten - skönt! Jag kunde ta ut svängarna ordentligt och spela låtarna fler varv än jag tänkt. Dessutom kunde jag sitta och spela vilket var bra för min rygg. Jag njöt verkligen av mitt framträdande. Det var många fler som dansade och lyssnade när jag spelade säckpipa än vid första konserten. När jag kom till låten Långdansmelodi efter Aina Liljebjörn, Filipstad, upptäckte jag att en av dansarna, Ami Peterson Dregelid, kikade på mig. Ami hade tidigare under stämman haft en danskurs tillsammans med spelmannen Ellika Frisell. Ami är en person som kan sin sak när det gäller dans. Hon drog i gång en långdans och snart var dansgolvet fyllt med dansare ledda av Ami. Det var en häftig upplevelse att efter pandemin åter igen se så många dansa långdans! Det var tur att jag hade fått 15 extra minuter för det blev en lång långdans! Allt flöt på bra under resten av danskonserten.

De låtar jag spelade under den 2:a konserten på min svenska säckpipa var:

1. Polska "Vårvindar friska variant från Karlskoga Gelleråspolskan.
2. Ulf:s "Knivpolska" av Ulf Karlsson
3. Långdans efter Leisme-Per efter Aina Liljebjörn Filipstad
4. Ljuvliga valsen av Ulf Karlsson
5. Polska från Norra Finnskoga Värmland
6. Jössehärspolska " Sparvelille"
7. Travare "Rulins far"
8. Travare från Hjulsjö.

När konserten var slut var även jag helt slut. Jag klarade det!!

Efter min konsert sprang jag på Carina Normansson som senare skulle spela med Westmannafolket. Carina har jag under årens lopp träffat på danshus, spelmanstämman m.m. Hon är en alltid lika glad, trevlig och pratsam person! Jag och min fru tog sen en promenad runt Kungsträdgården, åt lite och återvände till stämman för att lyssna på Westmannafolket. Jag hann också morsa på Lena Jonsson och hennes spelkompar i "Folk All in Band" som strax skulle upp på scenen. Sedan drog vi norr ut mot Vaddö efter en händelserik dag i Kungsträdgården i Stockholm.

Bild 1 (Sten, Stefan, glassar): Sten Lindstrand och Stefan Månsson, delar av Ad Hoc-orkestern, förevisar de mjukglassar som orkestern tillkopsade sig. Givetvis med polkasmak och med lakritz-strössel, precis som en av standardlåtarna Lakritz-polka, skriven av den oförliknelige Andreas Svensson.

Närkingar intog Stockholm

Ett tajt och omväxlande spelschema på scen, god indisk mat från food truck och buskspel runtom i Kungsträdgården från lunch till midnatt var planen. Festen tog emellertid abrupt slut kl.21.40.

80% av Dans- och spelmansstämman i Kungsträdgården kunde genomföras innan Polisen stoppade kalaset. Men först fokus på det roliga. Ett totalt år har stämman arrangerats av Folkdansringen i Stockholm och under merparten av dessa i Kungsträdgården. Stämman är en del av Stockholms kulturfestival, som har drygt 1 miljon besökare. Just dans- och spelmansstämman hade ca 3 000 besökare under hela dagen den vackra och soliga 21 augusti.

Närkingar!

I programmet stoltserade ett par närkingska inslag. Riksspelmannen sedan 2009, Ulf Karlsson, Örebro, spelade två pass. Först ett fiolpass och senare under eftermiddagen ett säckpipepass.

Bild 2 (Slottet och riksdagshuset): Det vanliga för den generelle folkmusikern är kanske inte att buskspele med Kungliga slottet och Riksdagshuset i fonden. Så går det till i Kungsträdgården i Stockholm. Och funkarn utmärkt. Bara Kungen som saknas!

Mest folk var det när jag spelade den andra konserten o fullt på dansgolvet var det! En kul upplevelse var när hela golvet var fullt av dansare som dansade långdans, säger Ulf.

En ny trio från Närke/Västmanland deltog med fiol, dragspel och nyckelharpa. Sten Lindstrand, Latorp, Andreas Svensson, Glanshammar och Frida Andersson, Sala, hade sin premiärspelning. Trion framförde egenskrivna gammeldanslåtar och polskor. Samt två traditionella låtar – Vals från Ljusnarsberg i Dm och Polska efter Schedin i G dur. Glada dansare var kvittot på att spelningen lyckats!

Även sexmannabandet Ad Hoc-orkestern från Örebro med omnejd deltog. Ad Hoc är bandet som gärna spelar snabba låtar. Dagen till ära anpassades dock hastigheten till verkligheten och inga dansare bragtes omkull.

Varierat program

Utöver de närkingska inslagen kunde publiken öva sig i Kadriilj från Landskronatrakten, som Örjansringen höll i. Ellika Frisell spelade till dansutläring som Ami Peterson Dregelid ledde, i Brage gilles regi. Alltid utmärkta Westmannafolk höll hov med välarrangerad konsert och durspelsgänget CCA spelade fina gammeldanslåtar. Ett populärt inslag var en notställsihopfällningstävling. De tre som på kortast tid kunde fälla ihop ett notställ belönades med små kända inslagna paket, med enklare instrument i, som sedan gick och tutades med. Öväntat avslut

Finalakten på Dans- och spelmansstämman var Folk All in Band, ett folkmusikaliskt storband med bland annat brassektion, stråksektion, percussionsektion. FAB har tjusiga och kraftfulla musikaliska arrangemang där man hottat upp traditionella och hemskrivna melodier till en fantastisk show.

Kl.21.40 inträffade dock antiklimax när säkerhetsvakter och Polisen utrymde lokalen. De hundratals besökarna och alla övriga närvarande fick lämna området utan att veta varför. Allt gick lugnt till väga. Polisen spärrade av södra delen av Kungsträdgården och stängde så av kvarter för kvarter. Hos kvällspressen på nätet kunde man ett antal timmar senare läsa om hur man hittat en misstänkt väska. Denna visade sig sedan innehålla en skarpladdad sprängladdning. Polisen sköt sönder den vid ettiden på natten, då de flesta från spelmansstämman för länge sedan lämnat området.

För alla som var på plats och följde händelserna var det en överklig upplevelse. En sprängladdning på en spelmansstämman?! Syftet med sprängladdningen är fortfarande oklart, men vi konstaterar att ingen katastrof inträffade och för det är vi alla tacksamma. Ett snöpligt slut på en fin dag när närkingar och musikanter annorstädes ifrån intog Stockholm för att fira all fin musik som finns runtomkring och inuti oss! Hurra för folkmusiken!!

Text & bilder: Andreas Svensson

Bild 3: (Westmannafolk på scenen): Västerås- och Salabaserade Westmannafolk med Carina Normansson i spetsen är Örebrokändisar sen flertalet år tillbaka. 13-mannabandet har spelat både på stan, äldreboenden och på Folk at Heart.

SPELMANSSTÄMMA I LERBÄCK, Dag 1, 20 augusti

Med instrumenten inpackade i bilen åkte vi till Lerbäckshembygdsgård för att dels lyssna på konsert och dels få spela lite med andra spelsugna folkmusikanter.

Kl 18 var det dags för öppningskonserten i kyrkan där många spelkvinnor och -män samlats för att njuta av del 3 i "En resa med Närkesamlingen". Olof Ericsson, för dagen tillsammans med Krakelur (Pehr Falkenström, Héléne Nevers och Göran "Freddy" Fredriksson) bjöd på 17 st låtar ur Pehr Anderssons notbok från 1731. Det spelades på många olika instrument under konserten. Olof på fiol (såklart!) men också på en stråkharpa, byggd av Anders Norudde. Ett tonsvagt men väldigt spännande och tidstypiskt instrument, vilket klingade alldeles extra bra tillsammans med Pehrs moraharpa, Hélénes krumhorn och Freddys cittern i bl a "Den uråldriga", Pollonese nr 11 i d-moll.

Bland övriga 16 låtar fastnade jag personligen lite extra för Pollonese nr 36 i e-moll "BelAmi", Minuete nr 103 i D-dur, Pollonese nr 32 i g-moll "Solkungen" och den snabba, glada "Rännilen", Pollonese nr 71 i D-dur, som spelades i tre olika tonarter; C-dur, d-moll och D-dur!

Kvartetten var mycket samspelt och levererade, som förväntat (!), musik på hög nivå med mycken spelglädje. Jag ger gärna ett extra plus till Freddys följsamma och inkännande spel på cittern och irländsk bouzouki. (Nästa stopp på resan med Närkesamlingen blir lördag 22 oktober kl 16.00 i Kulturkvarteret i Örebro, då Olof och Olle Linder spelar tillsammans med kulturskoleelever.)

Efter konserten vandrade vi över till Lerbäckshembygdsgård där nygrillade hamburgare samt kaffe och bulle lockade. Parallellt med inmundigandet av detta startade buskspelet på ett par, tre ställen omgående.

Krakelur med Olof Ericsson

Alvina Herbinger Rygne

Snavlunda Sisters med Anders Borehed och Göran Freddy Fredriksson

Jan-Anders Andersson

I ett av husen på hembygdsgården bjöds in till dans och spel. Först ut var länets alldeles nykorade riksspelman Alvina Herbinger Rygne som spelade några låtar på sin fiol väldigt mjukt och musikaliskt njutbart och mycket dansvänligt. Alvina avlöstes av nyckelharpskvartetten Snavlunda Sisters (Ulla Carin Libert, Åsa Borehed, Brita Wideberg och Ulla Wängdahl), för kvällen utökade med ett par "Brothers" (Freddy och undertecknad), som spelade några låtar ur sin repertoar. Jan-Anders Andersson tog därefter vid med fingerfärdigt och medryckande spel på sina durspel och dansspelet avslutades med några härliga låtar framförda av Krakelur. När deras toner klingat ut hade mörkret börjat falla i Lerbäck och det blev lite kyligt. Trots det fortsatte buskspelet utomhus, samtidigt som flera spelmän sökte sig in i byggnaderna. När vi lämnade pågick spelet för fullt och vi kunde summera en innehållsrik och rolig första dag på Lerbäcksstämman som lovade gott inför söndagen.

/Text och foto Anders Borehed

Lerbäckstämman. Dag 2, 20 augusti

Alf Ekblad och Christer Odén

Allspel framför hembygdsgården

Lerbäcksstämman fortsatte på söndagen

Efter en väldigt fin och trevlig lördagskväll fortsatte Lerbäcksstämman söndagen 21 augusti. Detta i samarrangemang med Hembygdsföreningen som firade Hembygdsföreningens dag. Efter spontant buskspel den första timmen drog det igång på riktigt när stämмо-generalen Pehr Falkenström ledde intåget med ett stort gäng spelmän. Pehr fortsatte att leda ett härligt allspel för en rätt stor sittande publik. Därefter fortsatte konserten med många olika konstellationer och enskilda spelmän. Bland annat spelade Alf Ekblad tillsammans med Christer Odén från Sörmland, Pehr Falkenström med C.V. Rulins fiol dagen till ära, Ma 1-gruppen med låtar från Närkesamlingen – Pehr Anderssons notbok från 1731, och Ralph Härnkloou med lite Karlskogalåtar. Stämningen var på topp liksom vädret!

Så småningom drog sig alltfler musikanter in i någon av de olika husen i hembygdsgården och undertecknad hade glädjen att få lära sig några fina Gotlandslåtar bland annat. Det verkade som att folket i de andra husen hade haft lika trevligt.

Hembygdsgården och Lerbäcks kyrka är ett fantastiskt ställe för en spelmansstämma! Den goda stämningen, de fina möjligheterna för att spela och dansa, och alla fina möten gör att man måste tro på en stark framtid för Lerbäcksstämman. Även stämмо-generalen Pehr Falkenström verkade nöjd med årets stämna. "Det här gör vi om nästa år!" var de glada avslutande orden jag hade med mig hem.

Text och foto Olof Ericsson

Pehr Falkenström

Notfynd i Norrberga Glanshammar

Födelsedagsfest i Norrberga sommaren 2022. Undertecknad och Kristin Sörgärde spelar en av Norrbergapolskorna Erik Nordin t v lyssnar

Erik Nordin överlämnar noterna som han hittat i en låda på gården Myrfallet i Norrberga till undertecknad

I Svenska låtar berättas om gamla notböcker med anknytning till Glanshammarstrakten. Låtar ur böckerna fanns också med i Närkeutgåvan som utgavs 1933. Men vart tog de sedan vägen?

Genom en tillfällighet återfanns de nyligen. På gården Myrfallet i Norrberga, Glanshammar, där en av böckerna nedtecknades på 1800-talet. Magnus Börjesson berättar hur det gick till och hur det står till med "Norrbergafyndet".

De är flitigt tummade. Med sirlig handskrift presenteras låtarna i nummerordning på de spröda sidorna, mestadels polonäser och valser, men också en och annan marsch. Jag brukar inte få rysningar av gamla handlingar – men det här är något alldeles speciellt.

Det är sensommarkväll i augusti. Svalt i luften, och Erik Nordin, nuvarande ägare av gården Myrfallet utanför Glanshammar, har nyss överräckt två häften och en bok som han hittat i en sedan länge sparad låda på gården. Bland fotografier, räkenskapshandlingar och kontrakt låg de där. Låtarna. Som om de väntat på oss. Försiktigt börjar vi bläddra, jag och Andreas Svensson som jag tagit med för detta första möte med notskrifter som slumrat sedan tidigt 1930-tal.

Men hur gick det egentligen till när de återupptäcktes?

Slumpen. Det är min enkla förklaring och för sammanhangets skull får vi backa bandet en månad. Till slutet av juli och ett 50-årskalas i torpet intill. Jag och Kristin Sörgärde uppvaktar med nyckelharpsmusik och bland låtarna har jag tagit med en polska i g-moll, hämtad ur kapitlet om Einar Olsson i Svenska låtar, Närkedelen.

Jag berättar att den är ur ett nothäfte ägt av Gustaf Olsson på Norrberga, med låtar som dennes pappa, Olof Andersson (1822-1874), nedtecknat. Vi spelar och publiken lyssnar artigt. Och det är nu som det klickar till hos en av gästerna, Erik Nordin som sitter alldeles intill oss framför stugan.

Efteråt kommer han fram och berättar om nothäftena som han hittat i en låda. Jag anar direkt att detta kan vara Norrbergalåtarna och vi bestämmer att träffas längre fram och kika närmare på häftena.

Men redan dagen därpå plingar det till i mobilen. Erik har tagit bilder, och mina aningar bekräftas ... Så, där har ni historien.

Andreas Svensson och undertecknad gör en första bekantskap med nothäfterna i Norrberga

Notfynd i Norrberga Glanshammar, fortsättning

-I gott skick

Jag har hittills bara tittat närmare på Norrbergasamlingen eller "Notbok öfver Pollonoisser, Valser och Hamburgskor" som överskriften lyder. Sidorna i det 40-sidiga häftet är i huvudsak gott skick. Ett par av sidorna, första och sista, har dock lossnat och en är ituriven.

Flera av låtarna har kul namn som t ex "Ryska pålskan" och "Skrala pålskan", andra namn är "Solingen" och "Jordjänkaren" eller bygger på sångtexter som "Tänker du att jag går och friar" och "Tolv skilling för en pinne". Några sätter onekligen fantasin i rörelse, t ex "Tre rynkor fram och tre rynkor bak" och "Runka, runka, räre".

En av polonäserna benämns "Huggaremma", men har ingen likhet med den mer kända låten med samma namn efter Johan Andersson i Sydnärke. Bland valserna förekommer lokala ortnamn, t ex "Axbergs valse" och "Nora valse".

Av nedteckningen att döma så är den gjord av en fiolspelman, väl kunnig i notskrift och med vacker handstil. Flera speltekniska anvisningar finns, t ex "basen förstämnd", "basen till A, tersen till G" och "låt kvinten och alten knäppas med andra fingret". Valserna är angivna som förstastämmor vilket tyder på organiserat ensemblespel. Till en av valserna finns andrastämman.

"Häftig känsla"

För mig som torpägare i trakten har de gamla låtarna från Norrberga och Löre länge varit av intresse. Och att nu kunna spela dem med sin ursprungliga och vackra notskrift ger en häftig känsla. Jag har också redan lagt märke till små detaljer som gick förlorade när de skrevs av inför publiceringen i Svenska låtar, till exempel punkteringar i en av de mer kända polskorna från Löre som länge varit allspelslåt på lokala spelmanstämor (Sv L 306). Upptakter, staccatomarkeringar och förslag är andra exempel.

Och jag småler när jag noterar att polskan jag spelade på födelseuppvakningen i Norrberga har samma felaktiga tonart (d-moll i stället för g-moll) i originaluppteckningen som i Svenska låtar.

Vad som ska hända med notböckerna är i skrivande stund oklart. Jag har dem till låns, men min förhoppning är att de på något sätt görs tillgängliga för fler spelmän och för framtida forskning. Hursomhelst, nu är de i alla fall hittade. Efter snart hundra år.

Och låtarna är många fler än de som publicerades i Svenska låtar 1933.

Text/ Magnus Börjesson

Fakta:

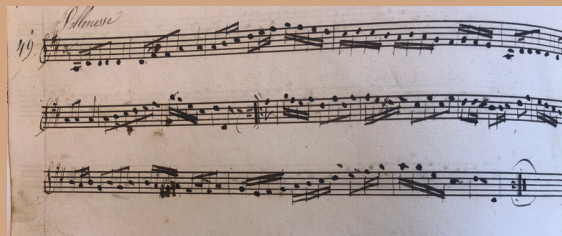
Olof Andersson (1822-1874) var född i Hassle, Glanshammars församling, men flyttade till gården Myrfallet i Norrberga 1860 tillsammans med sin hustru Maja Lotta Nilsson och tre barn.

Olof tycks tidigt, innan flytten till Norrberga, ha haft kontakt med spelmanen Olof Thelin, född i Hallsberg 1796, som var torpare på just Norrberga ägor. Han var "elev" hos Thelin står det i Svenska låtar. Den senare hade kommit till trakten 1818 och bodde först i en grannby, Sörberga, innan han kom till Norrberga 1831.

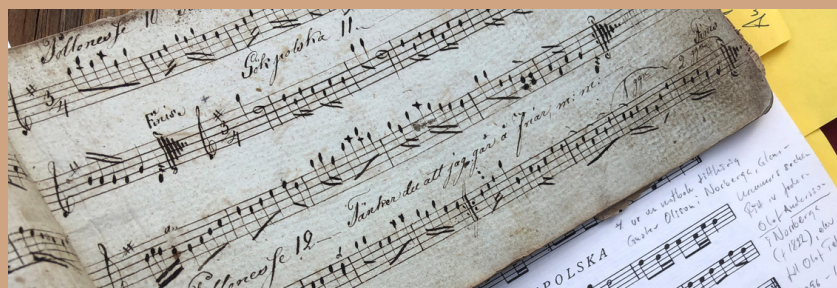
Thelin var militärmusiker. Han tituleras "trumslagare" eller "avskedade trumslagaren" i flera församlingsböcker. Och av Generalmönsterrullorna för Närkes regemente framgår att han tjänstgjort vid Örebro kompani från 1812 till 1830 då han begärde och fick avsked. Thelin var en skicklig fiolspelar och undervisade i musik. "Det sägs att han samtidigt hade fem elever", skriver Thomas Eriksson i sin bok "Spelman Glys och de andra" (2003). Förutom Olof fanns Einar Olssons farfar Olof Olsson (1821-1909) bland eleverna. Thelin dog 1858.

De tre nothäftena är i gott skick. Löresamlingen är inbunden, de båda andra är häftade

Polska ur Löresamlingen med punkteringar i första takterna, något som gick förlorat när låten skrevs för publiceringen i Svenska låtar. Närkedelen (306)

Norrbergaheftet är skrivet med vacker handstil och notskriften är tydlig och exakt. Helt klart har nedtecknaren haft stort musikaliskt kunnande. Här en gökpoliska som också förekommer i Svenska låtar, Närkedelen, under kapitlet om Lillkyrkaspelmanen Einar Olsson (Sv L 258)

Bilder på noter tagna av Magnus Börjesson
Bilden på 50-årsuppvakningen av Leif Persson.
Bilden på överlämnandet: Andreas Svensso
Bilden på mig och Andreas: Erik Nordin.

För info så är ett nothäfte med faksimil på samtliga låtar i Norrbergaheftet är på gång

NYCKELHARPSKURS FÖR NYBÖRJARE.

Är du nybörjare på nyckelharpa eller kanske känner dig som nybörjare trots att du spelat något år? Vill du träffa andra som också vill lära sig spela nyckelharpa? Då är detta något för dig! Vi är några stycken som ska träffas och spela tillsammans och vi blir gärna fler. Vi håller till i Örebro. Är du intresserad? Kontakta då Ulla Carin Libert, 070-745 3013 eller uc.libert@gmail.com

Danskurs - polska med "Rotation och sväng" -med dansaren Ami Dregelid och spelmannen Ellika Frisell.

å här beskriver de kursen:

Två gånger har vi planerat för danskurs i Lindesberg, med Ami och Ellika, men tvingats ställa in på grund av Covid-19. Nu blir det ett tredje försök lördagen 22/10 i Kulturskolans aula på "Kulturum" kl. 10-17.

Ami är känd både som dansare och pedagog och en viktig förebild inom dagens folkdans. Ellika är spelman aktiv i många olika sammanhang inom folk- och världsmusik, men profilerad på spelmanstraditioner från bl.a. Östra Dalarna. De har undervisat tillsammans i många år och har utvecklat ett tätt pedagogiskt samarbete med kurser runt om i Norden. Deras gemensamma intresse för både musik och dans gör deras kurser till en inspirerande djupdykning.

Det här är en kurs för dig som vill lära dig dansa polska eller som redan kan och vill fördjupa dig.

Vi kommer att snurra runt, lyssna på musiken, öva på tekniken, finna balansen och hitta samdans och samspel. Du som är spelman och dansar eller vill lära dig – är också varmt välkommen på kursen. Ta med dig ditt instrument så kommer vi på eftermiddagen arbeta en stund med fokus på att spela till dans tillsammans med alla som dansar.

Kursen vänder sig både till dig som är ovan och till dig som redan kan lite mer. Du behöver inte anmäla dig parvis. Anmälan till kursen gör du på www.olm.se eller hör av dig till Agneta Nilsson på nummer 0705464103. Kursen och kaffet är gratis. Lunchsallad finns att beställa till lågt pris.

Kalendarium

8 oktober Felan -Emilia Amper band kl 19.30, Teaterladan kl 19.30

22 oktober En resa med Närkesamlingen, Kulturkvarteret kl 16
Olof Ericsson, Olle linder samt kulturskoleelver från länet

22 oktober Danskurs med Ami pettersson Dregelid och Ellika Frisell (se ovan)

12 november Felan -Daniel och Emma Reid, Teaterladan kl 19.30

10 december Felan-Mats Berglund Trio, Teaterladan kl 19.30

19 december En resa med Närkesamlingen kl 18.00 Wirénsalen Örebro Konserthus
OLOf Ericsson, Johanna Zetterqvist och Karl-Magnus Jansson. Biljetter 100 kr.